

Voorbeeldige samenwerking voor nieuwe woonwijk Meerstad

Ten oosten van de stad Groningen komt een geheel nieuwe woonwijk waar water en waterberging nadrukkelijk een plaats krijgen. De woonwijk heet Meerstad en zal zo'n 10.000 woningen tellen en een meer van ongeveer 600 hectare. Het meer heeft functies voor recreatie, natuurontwikkeling, maar ook voor waterberging bij extreme wateroverlast. Overheden en marktpartijen werken voor Meerstad intensief samen.

— Jaap van Peperstraten

Als toekomstig eigenaar en beheerder van het water in Meerstad, is Waterschap Hunze en Aa's vanaf het begin van de planontwikkeling (2001) bij Meerstad betrokken. De andere partijen die er in zitten, zijn de provincie en de gemeente Groningen, de gemeente Slochteren, het ministerie van LNV en vier marktpartijen, actief in de woningbouw en vastgoedontwikkeling. Er is een concept-Masterplan opgesteld dat waarschijnlijk binnenkort door de twee gemeenten en provincie wordt aanvaard. Het waterschap heeft in 2004 dit concept-Masterplan al goedgekeurd.

Naar verwachting gaat eind 2005 de eerste spa de grond in. Het project heeft een realiseringstermijn van 20 jaar. De netto projectsom bedraagt zo'n 800 miljoen euro, exclusief de woningbouw. Met woningbouw komt het totaalbedrag op drie miljard euro. De werkwijze is dat er eerst water en natuur wordt gerealiseerd, waarna infrastructuur en bebouwing volgen.

In Meerstad is zowel wonen, werken als recreëren mogelijk. De oppervlakte voor groen is net zo groot als die van wonen en bedrijvigheid bij elkaar. Met andere woorden: de verhouding rood – groen is 1 op 1 hectare. En er komt dus een groot meer dat in meerdere opzichten belangrijk is: voor de waterberging, vooral voor de stad

Groningen en voor recreatie, watersport en natuurontwikkeling. Het meer is onderdeel van de aanvullende voorzieningen die in de provincie Groningen nodig zijn om overtollig water te bergen bij overvloedige regenval en hoge waterstanden.

Waterschap Hunze en Aa's zal naast de gebruikelijke waterinfrastructuur ook het beheer en onderhoud van het meer, als onderdeel van de boezem, op zich nemen. Hunze en Aa's zit vanuit de positie van boezembeheerder als adviseur in de planontwikkeling, maar neemt geen deel aan de Grondexploitatie Maatschappij die door de andere overheden en marktpartijen is opgericht.

— Waterstructuurplan

Hunze en Aa's heeft vier miljoen euro uitgetrokken voor de realisatie van de waterberging van het meer en de bijbehorende waterinfrastructuur. Het peil van het meer komt op ongeveer NAP- 2,30 meter. De oevers van het meer worden zodanig ingericht, dat de waterstand met een halve meter verhoogd kan worden om de bergingsfunctie te realiseren. Door deze berging vermindert de piekbelasting op de boezem, zelfs wanneer rekening wordt gehouden met klimaatverandering. Naar verwachting zal de noodberging één per 100 jaar of minder worden ingezet. Het één en ander is vastgelegd in een concept-waterstructuurvisie.

Naar verwachting zullen de eerste Meerstadse woningen in 2008 worden opgeleverd. Tot nu toe is gebruik gemaakt van een blauw-groen raamwerk dat feitelijk de basis vormde voor de planuitwerking. Dit jaar zal begonnen worden met het opstellen van bestemmingsplannen. Het opgestelde concept-waterstructuurplan is een belangrijk onderdeel van de watertoetsprocedure die betrokken gaat worden bij de ontwikkeling van bestemmingsplannen.

Het opstellen van een bestemmingsplan ligt in eerste instantie op het bordje van de gemeente Slochteren. Het grondgebied van Meerstad ligt immers voor 80 procent binnen de gemeente Slochteren en voor de rest binnen de gemeente Groningen. Geen van de betrokken partijen heeft een grenscorrectie voorgesteld om deze onevenwichtigheid recht te trekken.

— Samenwerking

Burgemeester Cees Verstegen van de gemeente Slochteren wijst er op dat er al aan het eind van de jaren 90 een regiovisie Groningen – Assen 2030 is opgesteld waarin nadrukkelijk is afgesproken dat er geen discussie over gemeentelijke herindelings komt. "Wij hebben 15.000 inwoners en de stad Groningen maar liefst 180.000. Ik ben er van overtuigd dat dit project ook laat zien dat een kleine gemeente bij zo'n groot project ook heel goed uit de voeten kan

- landschappelijk wonen in het bos
- landschappelijk wonen in de natuur
- ruim wonen bij het water
- ruim wonen in de kwelzone
- wonen bij het water
- wonen bij het dorp
- compact wonen bij voorzieningen
- compact wonen bij het water
- compact wonen bij de boulevard
- landgoedwonen
- bestaande bebouwing
- bedrijven/wonen op slibdepot
- wonen op slibdepot
- nieuwe brug
- sluis
- hoofdontsluiting
- afslag snelweg
- bestemmingsverkeer
- tram
- fiets
- nieuwe natuur
- nieuwe ecologische verbinding (droge natuur)
- nieuwe ecologische verbinding (natte natuur)
- nieuwe water verbinding
- bosrijk gebied
- bestaande landbouw
- bestaande natuur
- bestaand gebied binnen het Concept-Masterplan
- bestaand gebied buiten het Concept-Masterplan
- parken en recreatiegebieden
- ondiep water / natte natuur
- meren en plassen
- kanalen en vaarten
- representatieve bedrijven in het park
- kleinschalige bedrijvigheid
- bedrijven
- ijsbaan

Bron: Bureau Alle Hesper en KCAP

Uitgelezen kans voor emissieloze waterketen!

met een grote gemeente. Bij ons zijn er heel korte lijnen en zijn er dagelijks ambtelijke en bestuurlijke contacten. Bovendien zal de gezamenlijk opgerichte Grondexploitatie Maatschappij veel van de uitvoering voor z'n rekening nemen."

— Meino Nijhoff, projectleider Meerstad van de gemeente Groningen, ziet de gemeentegrens door Meerstad als een aandachtspunt. "Om de onderlinge samenwerking en taakverdeling met Slochteren beter vorm te geven, zullen er nadere afspraken worden gemaakt. We kijken bijvoorbeeld of voor een deel van het gebied gewerkt kan worden volgens een Gemeenschappelijke Regeling, dat als publiekrechtelijke grondslag functioneert. Over het geheel genomen, vind ik dat de samenwerking heel goed gaat. Dit speelt ook een rol bij de positieve besluitvorming in maart over Meerstad door de raden en staten. Het heeft 2,5 jaar geduurd om zover te komen. Dat lijkt lang, maar dat is het niet."

— Dat het waterschap 'slechts' vier miljoen bijdraagt, terwijl de grondexploitatie 800 miljoen bedraagt, moeten we volgens Nijhoff niet zo zien. "Bij de meeste andere nieuw te ontwikkelen woonwijken betaalt het waterschap helemaal niet mee. Wij zijn er dik tevreden mee, ook met de omvang van het meer."

— Ecologische Hoofdstructuur

— Hoeveel geld de provincie Groningen zal bijdragen, is overigens nog niet duidelijk. Volgens een woordvoester heeft de provincie zich tot nu toe beperkt tot de rol van regisseur, maar zijn er fracties die vinden dat de provincie zelf ook risicodragend geld erin moet steken of anderszins garant moet staan voor bepaalde uitgaven. "Daar is wel discussie over gevoerd, maar politiek nog geen besluit over genomen. Het bedrag van 800 miljoen is overigens ook niet zo hard. Dat hangt af van de huizenprijzen en de ontwikkeling van de Nederlandse economie. Omdat de planuitwerking gefaseerd zal plaatsvinden, kan er tijd op wijzigende omstandigheden worden ingespeeld."

— De provincie Groningen is wel blij met Meerstad, want het levert een belangrijke oplossing op voor de woningbouwopgave, evenals voor de natuurontwikkeling en voor het bergen van water. "Er komt heel veel groen, hoewel het stuk dat deel zal uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur slechts 30 hectare bedraagt. Maar dat betreft een verbindingzone die twee grote EHS-gebieden met elkaar verbindt. De samenwerking, zowel met overheden als met marktpartijen, gaat heel goed. Iedereen is achter het plan blijven staan. Niemand heeft ooit geopperd: lever groen of blauw in voor rood."

— Emissieloze waterketen

— Waterschap Hunze en Aa's voert ook een studie uit naar de haalbaarheid van een 'emissieloze waterketen'. Volgens Piet Penninga, districtshoofd Noord van Waterschap Hunze en Aa's, vormt de aanleg van een nieuwe woonwijk een uitgelezen kans om te streven naar een emissieloze waterketen. "Tijdens een workshop ongeveer een jaar geleden kwam het voor het eerst goed ter sprake. Technisch lijkt zo'n waterketen haalbaar en het laat zich aanzien dat het ook kostenneutraal uitgevoerd kan worden. Maar er moet draagvlak gezocht worden, temeer daar er aanvankelijk wel extra investeringen mee gemoeid zijn. De betrokken overheden moeten elkaar nog vinden op dit punt."

Voor de rest is de samenwerking met andere overheden en met marktpartijen vanaf het begin goed verlopen, volgens Penninga. De emissieloze waterketen houdt in dat het afvalwater uit de nieuwe woonwijk gescheiden wordt in de deelstromen hemelwater, grijs water (keuken en bad) en zwart water (toilet). Laatste deelstroom zou ook nog onderverdeeld kunnen worden in een bruine en een gele stroom. En het zwarte water zou ter vergisting bij het groente- en fruitafval uit de keuken gevoegd kunnen worden. Hoe dan ook: door het afvalwater te scheiden in deelstromen ontstaat er per deelstroom een hoger zuiveringsrendement. —

— REACTIE

— In haar column van 4 maart geeft Ans Glasius aan dat de kiezer van een waterschap zich wat haar betreft niet mag laten vertegenwoordigen door politieke partijen. Waarom zij kiest voor dit, vanuit democratisch oogpunt, opmerkelijke standpunt blijkt pas aan het eind van de column. De organisatiegraad en financiële middelen van kleine en grote partijen zouden dermate groot zijn dat nieuwe lijsten geen kans hebben. Kortom: een soort van positieve discriminatie voor nieuwe lijsten door uitsluiting van bestaande. Schijnbaar heeft ze de Tweede Kamer verkiezingen over het hoofd gezien waarbij onbekende nieuwe partijen uit het niets enorm veel zetels veroverden. Politieke partijen zijn juist opgericht met het doel om burgers (ingezetenen) te vertegenwoordigen binnen het democratisch bestel. Voor een functionele democratie hoeft wat dat betreft geen uitzondering te worden gemaakt.

— Ook haar angst dat politieke partijen geen ideologie zouden hebben en dat er daarom een probleem zou zijn bij een eventueel lijstenstelsel is ongegrond. Allereerst is niet aan ons om anderen te verwijten geen ideologie te hebben. In een democratie staat voorop dat ingezetenen of belanghebbenden zelf het recht hebben om hun eigen vertegenwoordigers te kiezen. Dit recht heeft men ook indien deze vertegenwoordiger geen enkele ideologie heeft.

— Reeds enige jaren zitten in de besturen van waterschap Noorderzijlvest en waterschap Hunze en Aa's leden met een politieke achtergrond. Ook afgelopen jaar zijn, na verkiezingen binnen het personenstelsel, nieuwe bestuurders gekozen die zich in de campagne profileerden vanuit een politieke ideologie. Zo zijn ondergetekenden, samen met vijf anderen, vanuit een PvdA achtergrond gekozen. In ons verkiezingsmanifest heb-

ben we duidelijke standpunten ingenomen over waterkwaliteit, kwantiteit, waterkering, de organisatie en de bijbehorende lasten. Wij staan voor transparantie en democratie, droge voeten en schoon water. Daarmee is duidelijk wat de kiezer van ons kan verwachten. Onze contacten met partijgenoten in andere bestuurslagen gebruiken wij om de standpunten van het waterschap bij andere overheden onder ogen te brengen. Daardoor zijn wij in staat een brede afweging te maken.

— Binnen de waterschappen werken de PvdA fracties zoveel mogelijk samen met de groene fracties. Toch zijn wij in aantal slechts een kleine groep in vergelijking met de leden die met ondersteuning van de LTO-noord in het bestuur zijn gekozen. Deze fracties hebben in beide waterschappen een absolute meerderheid. Ans Glasius heeft dus gelijk wanneer ze zegt dat het electoraat heel trouw is. Kiezers stemmen gemakkelijker op een groepering of partij dan op een 'onbekende' persoon met 'onbekende' standpunten. Het personenstelsel is niet meer geschikt voor de hedendaagse grote waterschappen en daarom pleiten wij voor invoering van een volwaardig lijstenstelsel zonder beperkingen.

— Mathieu Paapst
— Lid algemeen bestuur Waterschap Noorderzijlvest

— Harm Evert Waalkens
— Lid algemeen bestuur Waterschap Hunze en Aa's.
Lid PvdA fractie Tweede kamer.